

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

[Εἰς τοὺς ἀναγγώστας τοῦ Ἡμερολογίου τυγχάνει γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ συμπαθοῦντος ἡμῶν συνεργάτου κ. Παναγιώτου Σταμπολτζῆ ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε μεστῶν λυρισμοῦ καὶ ἀβρότητος πεζογραφημάτων του. Ὁ κ. Σταμπολτζῆς, διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ δικηγόρος, ἀφιερών τὰς ὥρας τῆς σχολῆς καὶ εἰς τὰς προσφιλεῖς του φιλολογικὰς μελέτας, ἐγράτης τῆς σκέψεως καὶ τοῦ ὕδαιον, ἐνεφανίσθη πολλάκις εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον διὰ τῶν ἰδιορρύθμων προϊόντων τοῦ καλάμου του. Διετέλεσε συνεργάτης καὶ ἀνταποκριτής εἰς πολλὰ περιοδικὰ καὶ ἡμερήσια φύλλα παρέχων τὴν ἔαυτοῦ συμβολὴν ἀξιανάγνωστον καὶ πλουσίαν εἰς χρονογραφήματα καὶ ἄλλα ποικίλα λογοτεχνήματα. Κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν ἐν τῷ «Ἡμερολογιώ» ἀρχὴν παραθέτομεν ὡδὲ τὴν εἰκόνα τοῦ λογίου φίλου καὶ συνεργάτου.]

ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Τοῦ ἀπόγευμα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ὅλαι ἀἱ αἰσθήσεις κινοῦνται καὶ ἡ ψυχὴ ἀνοίγεται, ὡς νὰ ἥθελε νὰ δεχθῇ καὶ νὰ περικλείσῃ μέσα τῆς τὸν μαγεμένον κόσμον, ὁ ὅποιος ἀπλώνεται ἐνώπιόν της.

Ο “Ἡλιος” ἔσπευδε νὰ κατακλιθῇ νυστάζων ὅπισθεν τῶν βουνῶν ἐπὶ τῆς σινδόνης τῶν κυμάτων. Γλυκεῖα ἀνάπαυσις περιέβαλλε τὴν ὥραίαν ἀτμόσφαιραν τοῦ Ιουνίου πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν (κατὰ τὸ 1908) εἰς τὰς εὐρείας προκυμαίας τῆς Τεργέστης.

Η αὔρα κατὰ τὰς ἔσπερινὰς αὐτὰς ὥρας γίνεται φλύαρος καὶ ἡ θάλασσα ἥτο γεμάτη ὁντίδας. Μία γαλήνη θεία ἀπλώνετο καὶ ἡ φύσις εἰρηνική, ἀτάρακτος, ἐναναριζετο ἀπὸ τὸ ναρκωτικὸν ἀνάσασμα τῆς σθνομένης σιγὰ ἐγκοσμίου τύρβης.

Ἐδυε ὁ “Ἡλιος”, ἡ πλημμύρα ἐμειοῦτο, τὸ ἔανθὸν φῶς ὑπεχώρει μὲ φόβον πρὸ τῆς μαύρης σκιᾶς καὶ μετ’ αὐτοῦ ἡ ἀρμονία ἔχανετο, ἡ δὲ σκέψις κατ’ ὀλίγον ἔζοφοῦτο γινομένη ἀθεβαία καὶ ἀόριστος. Ο ἀέρας τοῦ δειλινοῦ ἥτο γεμάτος ἀπὸ ἔνγη καὶ ἡ σκιὰ ἥρχισε νὰ πίπτῃ ἐπὶ τοῦ στήθους ὡς ἐφιάλτης πνικτικός.

Ακατανόητον αἴσθημα ἀθυμίας καὶ ἀνίας ἐδέσποζε τῆς ψυχῆς εἰς τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ λυκόφωτος, ἀπὸ τὴν ἔκστασιν εἰς τὴν ὅποιαν βυθῖζει ἡ προσήλωσις πρὸς τὴν καλλονὴν τοῦ λιποψυχίσματος τῆς ἡμέρας. Ἐσυλλογιζόμην ὅτι ὅλον τὸ μυστήριον τῆς φύσεως, ὅλη ἡ μελαγχολία τῆς δύσεως κρύπτεται μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, μόνον ἐκεī μέσα. Δι᾽ ἄλλους ἵσως ἡ δύσις σκορπᾷ εἰς τὴν φύσιν ἐρωτικὰς σκιάς καὶ σκότη ἐναγκαλισμοῦ καὶ φιλημάτων εἰς μερικοὺς ὃς ὁργανισμὸς ὑφίσταται τὸ βάρος τῆς θλίψεως.

Τὸ ὥραιον θαλαμηγὸν τοῦ Λόϋδ, τὸ ἐλαφρὸν Metcovich, ἀγκυροβολημένον δίπλα στὸ πολυθόρυθμο μουράγιο τῆς Πλατείας, ἐλικνίζετο ἀπαλὰ χαϊδευόμενον μὲ τὰ παιζόντα εἰς τὰ πλευρά του ἐλαφρὰ γαλανά κύματα. Ἡ θάλασσα ὅλη ζωή, μὲ τὸ ὥραιον χρῶμα, τοῦ ἑτοίμαζε μέχρι τῆς Βενετίας τὸν ὁμαντικώτερον πλοῦν. Τὰ μεσάνυκτα θάλασσαν ἐφευγε διὰ νὰ φθάσῃ στὰς ἔξ τὸ πρωΐ εἰς τὸ τέρωμα τοῦ ταξειδιοῦ του.

Οὐλίγον πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας ὅλοι ἡμεθα στὸ κατάστρωμα πλημμυρισμένον ἀπὸ Ἀμερικανούς, Ἀγγλους, Γερμανούς περιηγητάς, οἱ ὅποιοι μὲ τῆς ἀναπαυτικὲς πολυθρόνες των εἰχαν καταλάβει τὸν περισσότερον σχεδὸν χῶρον, ἑτοιμασμένοι νὰ κρατήσουν δι᾽ ὅλην τὴν νύκτα τὰς ζωηρὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἀναμενομένου ἀπολαυστικοῦ ταξειδιοῦ, ίδιως κατὰ τὸν διάπλουν τῶν πρὸ τῆς Βενετίας ἀπειραριθμων νησίδων.

Δὲν ἦμουν καὶ ἐγὼ μόνος· ἡ ἀλησμόνητος σύντροφος, μὲ τὴν ὅποιαν ἐπεχείρουν τὴν ὀνειροπόλον ἐκείνην ἐκδρομήν, δὲν ὑπάρχει σήμερον πλέον. Ἡτο τὸ τελευταῖο θαλασσινό ταξεῖδι ποῦ ἐκάναμε μαζί.

Ἡ θάλασσα ἐκοιμᾶτο, χιλιάδες ἀστρα σπινθηροβόλουν ψηλὰ καὶ καθρεφτίζοντο ἀπὸ τὸ χάος στ' ἀκίνητα τώρα νερά. Ἡ ψυχὴ διαπλουμένη μεταξὺ τῶν ἀστέρων καὶ τῶν ὑδατίνων σπινθηρισμῶν, ἐξήτει διὰ τῆς νυκτερινῆς αὔρας νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸ ἀπειρον. Τὰ ίδανικὰ ἐπτερύγιζον, νύμφαι ἀόρατοι διέσχιζον ὡς μετέωρα τὸν ψυχικὸν ὄριζοντα. Ἐφέρετο βαθὺ τὸ βλέμμα εἰς τὸ ἥρεμον μεγαλεῖον τῆς νυκτὸς καὶ ἐννοιώθετο εἰς τὴν τρικυμίαν τοῦ στήθους νὰ μαρμαίρουν τῶν πόθων οἱ συλλογισμοί.

Τί ἐξήτει ἀρά γε ἡ ψυχὴ ἡ ἐν ἔκστασει πλέουσα, ἡ κυλινδουμένη εἰς τὸ ἀπειρον, ἡ ἐν προσευχῇ προσκλίνουσα πρὸ τοῦ μεγαλείου τούτου τῆς φύσεως; Ποῖαι ὀνειροπολήσεις, ποῖοι πόθοι ἀνετάρασσον τῆς καρδίας τὰ βάθη τὰ ἀτέρμονα; δὲν είναι δυνατὸν νὰ περιγραφῇ.

Ἐσφυζε τὸ αἴσθημα, τὸν νοῦν συνήρπαζε μία μυστικὴ ἔμπνευσις, μία ἀλλόκοτος σκέψις. Είναι δύσκολον νὰ συνδυασθοῦν αἱ σιωπῆλαι ἐνατενίσεις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ πελάγους μὲ τὴν μελαγχολίαν τῆς μονοτόνου ζωῆς, μὲ τὸν κόρον τῶν μεγάλων

φαντασμαγοριῶν τῆς φύσεως. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρμονίσῃ κανεὶς τὰς ὁμοιώδεις διαθέσεις πρὸς τὰς κοσμικὰς ἀπαιτήσεις, πρὸς τοὺς νόμους μιᾶς συστηματικῆς ζωῆς.

Τὸ πνεῦμα δηλητηριασμένον ἀπὸ τὰς τόσας τῆς ζωῆς πικρίας, κουρασμένον ἀπὸ ὅλας τὰς θλιβερότητας καὶ ὅλας τὰς ἀντιθέσεις τοῦ καθημερινοῦ βίου, ἀπλώνει τὰ μονδιασμένα ἀπὸ τὴν ἀδράνειαν πτερά του καὶ ἐλεύθερον φεύγει, πετᾷ, πλανᾶται μαράν, ὥπως ὁ ἄνεμος, καὶ σκορπᾷ ὁγή μακρυνῶν προαισθήσεων.

Ἐφεύγαμεν τώρα, ἐκινούμεθα ἡρέμα πρὸς τὰ ἐμπρός, ὅπου ὁ δρῖζων ἔξετείνετο ἀπέραντος τριγύρῳ καὶ ἡ θάλασσα κάτω, ὡς ἀκίνητος λεῖος καθρέπτης, ἀπλωνει τὰ σκοτεινά της νερά. Ἐμπροσθέν μας τὸ κῦμα τοῦ πόντου ἐσχίζετο ἐλαφρὰ ἀπὸ τὸ χαριτωμένο γλύστροισμα τῆς ποώρας. Ἡ νύκτα ἔξετύλισσε τὸν ἀστροφεγγῆ πέπλον τῆς καὶ ὑμνος σιγῆς ὑψοῦτο πρὸς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. Συνηγνῶντο σκιαὶ ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἀμυδρὰ φῶτα καὶ ἀπὸ τὰς ὑγρὰς ἐρήμους παραλίας, εἰς ὑμνος μυστικισμοῦ περιεπτύσσετο τὸ ἀπειρον. Ἀπὸ τὴν εὐώδη παρθενίαν τῆς ἀτμοσφαίρας, ἔνα δεῦμα ἀναγεννήσεως εἰσέρρεε καὶ ἐπλημμύρει τὴν ψυχὴν καὶ ὁ νεκρὸς κόσμος τῶν ἀναμνήσεων, τῶν εἰκόνων, τῶν σκέψεων, ἔξυπνοῦσε μὲν δροσιάν καὶ μὲ ζωὴν καὶ μὲ χρώματα νέα. Μία ἔξεγερσις καὶ ζωογόνησις κόσμου ψυχικοῦ ἐτελεῖτο εἰς τὰ βάθη τῆς ὑπάρξεώς μας, κόσμου ναρκωμένου ἀπὸ τὴν μυρωτικὴν πνοὴν τῶν πόλεων, τοῦ πεξοῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς, τῶν χυδαίων ἐντυπώσεων.

Τὸ ταξεῖδι μας ἔξηκολούθει ἐν ἀταράκτῳ ἡρεμίᾳ, εἰς τὴν δοπίαν ἡκούετο μονοτόνως τοῦ πελάγους ἡ ἀναπνοή. Ὑπνωττε τότε πᾶς λογισμός, ἐναρκοῦτο πᾶσα σκέψις καὶ μόνον ἀπέμενε τὸ συναίσθημα ὑπερτάτης γαλήνης τῆς ψυχῆς, ὑπὸ τὸ λίκνισμα τῆς φύσεως καὶ τὸν ρόχθον τῆς κουρασμένης θαλάσσης.

Κάτω εἰς τὰς αἰθούσας πλημμυροισμένας ἀπὸ φῶς ἡλεκτρικόν, καθ' ὅμιλους ἔπιναν τσάϊ, συζητοῦσαν, διάβαζαν γιὰ νὰ περάσουν ὅπως - ὅπως τὰς ὀλίγας τῆς νυκτὸς ὥρας, εἰς τὰς ἐρήμους ρωμαίας ἐκτάσεις, ὅπου μακρά καὶ ἀπαλή περνᾷ ἡ πνοή ὡς ἀφιέρωμα εἰρηνικῆς γαλήνης.

Δὲν εἶχε ξημερώσει ἀκόμη, τὰ ἀστρα ἐφρούρουν ἀγρύπνως τὸ στερεόωμα. Τὸ Καράβι ἐγλύστρα ἐπάνω εἰς τὰ βαθυκοιμισμένα σκοτεινὰ νερά, ὅταν αἴφνης μακράν, πολὺ μακράν, τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν τοῦ ζόφου διέκοψαν ἀποιυφλωτικαὶ μαρμαρυγαὶ ἀργυρῶν γραμμῶν εἰς τὸν δρῖζοντα καὶ σὲ λίγο ἐκτακτοῖς λάμψις ἐφώτισε καὶ ὁ κρότος τοῦ κεραυνοῦ ἔξερράγη ἀντηχῶν ὡς παρατεταμένος εἰς τὸ ἀχανὲς γόος.

Ἡ νύκτα ἔγινεν ἥδη σκοτεινή. Τὰ σύννεφα μυριόσχημα πε-

ριέτρεχον τὸ κενὸν καὶ ἡ θάλασσα ἀντανακλοῦσε ὅλην τὴν σκυθρωπότητα τοῦ οὐρανοῦ βαρεῖα καὶ ἀκίνητος.

Τὸ σκότος ἔγινεν ὅμως βαθύτερον καὶ οὕτε ἔνα ἀστοῖ δὲν ἔλαμπεν εἰς τὸ κενόν. "Ανεμος κατ' ἄρχας ἴσχυρός, ἀμέσως ὅμως μανιώδης, βροχὴ ὁαγδαῖα κατόπιν, συνεχεῖς λάμψεις ἀστραπῶν μετὰ βροντῶν, αἴτινες συνεκλόνουν τὴν φύσιν, ἔδι-
δαν εἰκόνα ἀγριότητος.

Πνεῦμα τρομακτικὸν συνετάρασσε τὰ πάντα καὶ ἀποκαρδιω-
τικὴ ἀνησυχία ἐβασάνιζε ὅλων μας τὴν ψυχήν.

"Η θύελλα ἐγιγαντώθη καὶ ὑπ' αὐτὴν συνεσωρεύοντο τὰ ἡλεκ-

Βενετία.—"Η νῆσος τοῦ ἀγίου Γεωργίου

τρικὰ ὁεύματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπάλαιον μανιωδῶς μεταξύ των τὰ στοιχεῖα. Τὸ ἐλαφρόν μας σκάφος ἐφέρετο χωρὶς τιμόνι ἀδέσποτον πρὸς τὰ κύματα, τὰ δόποια ἐθραύνοντο μὲ φοβερὸν θόρυβο στὰ πλευρά του κ' ἐφαίνετο πᾶς δὲν εἶχε τὴν δύνα-
μιν ν' ἀντισταθῇ καὶ ἐν τούτοις ὡς θαῦμα κατώρθωσε μέχρι τέλους ν' ἀνθέξῃ.

"Ολα παρουσίαζαν τὴν πάλην εἰς τὴν ἀγρίαν της μορφήν, νερὰ ἀπὸ παντοῦ εἰσοδιῶντα, ἀντικείμενα μὲ πάταγον νὰ θραύ-
ωνται γενικῶς, ὑπηρεσία τρέχουσα, ἐπιβάται ὅπου εὑρέθησαν ναυτιῶντες!

Διερχόμεθα νύκτα ἀγρυπνίας, ἀτενίζοντες τὴν ἀφρισμένην θά-
λασσαν μὲ τὰ ἐπιφωνήματα εἰς λέξεις ἐγκαρδιώσεως, μὲ φωνὰς
προτροπῶν καὶ δλοκλήρους ἀποστροφάς ἐνθαρρύνσεως. Ἐπη-
κολούθουν τραχεῖαι φράσεις ὁργῆς, παρατεταμένοι γογγυσμοί,
ἀληθεῖς δλολυγμοί πόνου καὶ ἐπειτα στροφαὶ θρηνώδεις ἐλε-

γείου μονότονοι. Ἡσθανόμεθα ἐν τῇ καρδίᾳ μας νὰ εἰσέρχεται ἡ φρίκη μετὰ τοῦ πόνου ἀνάμικτα, ἡ μορφὴ ὅλων μας νὰ θο- λοῦται καὶ ἡ ἀντίληψίς μας νὰ γίνεται ἀμαυρά.

Ἡ βροχὴ ἔξηκολούθει ἀπελπιστική, γέμουσα μὲ ὑγρὰν διμί- χλην τὴν σκοτεινὴν ἀτμόσφαιραν, μίαν διμύχλην ὁυπαράν μέσα εἰς τὴν δροῖαν αἱ γραμμαὶ τῶν ἀντικειμένων συνεχέοντο ὡς εἰς ὄντειρον. Ἐρρόπταμεν ἀνήσυχα παντοῦ βλέμματα καὶ διε- κρίναμεν δλοζώντανη τὴν φρικαλέαν εἰκόνα, τὸ ἀπαίσιον φά- σμα τοῦ μοιραίου, πρὸς τὸ δρόιον ἐφερόμεθα ἀκράτητοι.

Απόψεις Τεργέστης.— Ἡ μεγάλη πλατεῖα

Ἡ μαύρη πνοὴ τῆς είμαρμένης μᾶς περιέβαλλε, ἡ ἀγωνία ἐπανήρχετο καὶ ἡ ἐλπὶς ἐγίνετο οὐκτῷ πλάνη.

Ἡ βοή τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ δόχθος τῶν θραυσμένων κυμάτων, μᾶς ἀπεμόνωνε νὰ ἀτενίζωμεν ἐν μέσῳ τῆς μυκωμένης καται- γίδος τὴν ἀγρίαν συνάντησιν ζωῆς καὶ θανάτου μὲ θολωμένον τὸν νοῦν. Οἱ μελαγχολικοί μας στόνοι ἐχύνοντο γύρω εἰς τὸν ἀλμυρὸν ἀέρα τοῦ πελάγους, ξενητεμένη ἀρμονία στεναγμῶν κάτω ἀπὸ τὰ βαρειὰ μαῦρα σύννεφα.

Ἐντείναμεν βαθὺ τὸ βλέμμα μας εἰς τὸ ὕπουλον μεγαλεῖον τῆς νυκτὸς καὶ ἡσθανόμεθα τὴν τρικυμίαν νὰ πνίγῃ τὰ στήθη καὶ νὰ μᾶς παραλύῃ εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ἀγωνίας μέσα εἰς ταχεῖς καὶ σφοδροὺς παλμούς.

Αἱ ὕραι μας ἐπέρασαν οὕτω βραδεῖαι μέχρι τῆς πέμπτης πρωινῆς.

Ἡ τραχύτης τοῦ σκότους ἥρχισε νὰ γλυκαίνεται ἀπὸ τὰς πρώτας φάσεις τῆς αὐγῆς, ἀφοῦ τὴν νύκτα ἔκείνην, ἡ δοῖα μᾶς περιέσφυξε ως μαῦρον σάβανον, διήλθαμεν ἐντρομοὶ καὶ ώχροὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν πανικοῦ φόβου.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ώχροισκότεινον ἐφαίνετο καὶ ἡ θάλασσα πρασινοκίτρινη, ἀφοίζουσα, μᾶς ἔσφιγγε τὰ στήθη καὶ μᾶς ἐπάγωνε τὸν νοῦν.

Στὰ πελώρια ὁγκωμένα κύματα, παρέδεοναν τὰ καραβάκια τὰ φαραδίκα μὲ τῆς πλευρᾶς σπασμένες καὶ ξεσχισμένα τὰ πανιά, συντρόμματα, ἀπὸ τοὺς κλυδωνισμοὺς τῆς πάλης.

Κοπάδια γλάρων τριγύρῳ μας μὲ τοὺς εὐθύμους ἐναερίους χορούς των ὧς σύμβολα τῆς φθορᾶς, ἔκρωζαν θορυβωδῶς κηδεύοντα τὰ δάκη τῆς δυστυχίας ὑπὸ τοὺς στεναγμοὺς τῆς δαγδαίας πιπτούσης βροχῆς.

Τίποτε περισσότερον δὲν ἐχρειάζετο νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὰ αἱσθήματα ποῦ ἐπάλαιον μέσα μας τὴν πένθιμον ἐντύπωσιν διὰ τὰ γύρῳ μας ἀντικείμενα, ἐπάνω εἰς τὰ δοῖα ἐπέρασεν ἡ μαύρη σκιὰ τοῦ θανάτου.

Ἄπὸ τὸ μουσκευμένον κατάστρωμα, εἰς τὸ δοῖον μᾶς εὗρεν ἡ αὐγή, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πιστευθῇ πῶς θ' ἀντικρύζοντο τῆς τρομακτικῆς αὐτῆς εἰκόνος τὰ φάσματα, ἀντὶ τὴν φαιδρὰν πανήγυριν πορφυροχρύσων ἄνταυγειῶν, τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὰ τρελλά, τὰ ἄπληστα φιλήματα, προσπαίζοντα εἰς τὰς δωραίας τριγύρῳ μας παραλίας.

Δὲν μᾶς ἐβίθισαν εἰς ψυχικοὺς ὁμεβασμοὺς τὰ βάλσαμα τοῦ Μπάτη τὰ δροσίζοντα τοὺς ἡσύχους αἰγιαλούς, οὔτε τὰ φοβισμένα ἀπὸ τὴν πάλην μάτια μας ἀντίκρυσαν τὴν ζωγραφιὰ τῶν πρασίνων ἀκτῶν μὲ τὸ αἰώνιον κυανοῦν τοῦ πελάγους.

Τὰ ὅνειρα τοῦ ὁμαντικοῦ εἴσπλου μας εἰς τὸν λιμένα τῆς Βενετίας διελύθησαν οἰκτῷ, ἀφοῦ καὶ ἡ ἔξοδός μας μὲ τῆς ἴστορικὲς γόνδολες ἔγινε ὑπὸ βροχὴν καὶ μὲ διαπεραστικὸ κρύο χειμῶνος.

('Ιούνιος, 1913)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΑΘΑΦΤΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

ΤΥΡΩ στὰ λείψατα κατεῖς δὲ στέκει παραστάτης,
γιατὶ βιγλίζει τὴ ζωὴ μὰ Μοῖρα καταλύτρα,
κι' οὔτε λιβάνι, οὔτε κερί, οὔτε ἄνθια, οὔτε διαβάτης,
κ' οἵ δρόμοι νεκροκράββατα κ' ἡ ἐρμιὰ μοιρολογήτρα.

(Σάμος)

ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΙΔΕΡΗΣ